

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 1. joulukuuta 2023
(OR. en)

16040/23

Toimielinten välinen asia:
2023/0227(COD)

AGRI 749
AGRILEG 314
SEMENCES 109
PHYTOSAN 119
FORETS 188
CODEC 2279
IA 340

ILMOITUS

Lähtettäjä: Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja: Pysyvien edustajien komitea (Coreper I) / Neuvosto
Kom:n asiak. nro: 11503/23

Asia: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kasvien lisäysaineiston tuotannosta ja kaupan pitämisestä unionissa, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) 2016/2031, (EU) 2017/625 ja (EU) 2018/848 muuttamisesta sekä neuvoston direktiivien 66/401/ETY, 66/402/ETY, 68/193/ETY, 2002/53/EY, 2002/54/EY, 2002/55/EY, 2002/56/EY, 2002/57/EY, 2008/72/EY ja 2008/90/EY kumoamisesta (kasvien lisäysaineistoa koskeva asetus)
– Tilanneselvitys

I JOHDANTO

1. Komissio hyväksyi 5. heinäkuuta 2023 kaksi toisiinsa läheisesti liittyvää lainsäädäntöehdotusta kasvien lisäysaineiston ja metsänviljelyaineiston tuotantoa ja kaupan pitämistä EU:ssa koskevien sääntöjen tarkistamiseksi ja päivittämiseksi. Ne ovat osa komission elintarvike- ja biodiversiteettipakettia, joka sisältää lainsäädäntöehdotuksia, jotka koskevat myös maaperän terveyttä, uusia genomitekniikoita ja jätepuitedirektiivin osittaista tarkistamista. Ne toimitettiin neuvostolle 6. heinäkuuta 2023.

2. Tällä hetkellä lainsäädäntöön kuuluu direktiivi viljelykasvilajien yleisestä lajikeluettelosta ja 11 kaupan pitämistä koskevaa direktiiviä, jotka koskevat siemeniä, kasvien lisäysaineistoa ja metsänviljelyaineistoa. Osa direktiiveistä on peräisin 1960-luvulta. Sääntöjen hajanaisuus on johtanut erilaisiin täytäntöönpanokäytäntöihin jäsenvaltioissa ja aiheuttaa toimivaltaisille viranomaisille ja toimijoille runsaasti hallinnollista taakkaa. Lisäksi nykyinen lainsäädäntö ei ole johdonmukainen muun kasvien terveyttä, virallista valvontaa ja muuntogeenisiä organismeja koskevan lainsäädännön kanssa ja se on tieteellisestä näkökulmasta vanhentunut. Se edellyttää innovointia parempien lajikkeiden edistämiseksi ja uusiin ilmastohaasteisiin sopeutumiseksi, jotta voidaan saavuttaa vihreän kehityksen ohjelman ja erityisesti Pellolta pöytään -strategian ja biodiversiteettistrategian tavoitteet.
3. Kasvien lisäysaineistoa koskevassa ehdotuksessa¹ otetaan käyttöön uusi lainsäädännöllinen lähestymistapa, koska siinä korvataan kymmenen kaupan pitämistä koskevaa direktiiviä yhdellä asetuksella. Tarkoituksena on erityisesti
- yksinkertaistaa oikeudellista kehystä selkeyttämällä ja yhdenmukaistamalla sääntöjä,
 - helpottaa teknistä kehitystä, jotta edistetään digitaalisia ja uusia teknologioita, kuten biomolekyyli tekniikoiden käyttöä,
 - keventää hallinnollista taakkaa,
 - varmistaa, että saatavilla on laadukkaita kasvien lisäysaineistoja, joita on mukautettu muuttuviin maatalous- ja ympäristöolosuhteisiin,
 - varmistaa ruokaturva, kasvigeenivarojen suojeleminen ja luonnon monimuotoisuuden suojeleminen, ja
 - parantaa johdonmukaisuutta virallisen valvonnan ja kasvien terveyttä koskevan lainsäädännön kanssa.

¹ 11502/23 + ADD 1.

Uusi asetus kattaa sekä siemenet että kaikki muut aineistot, jotka on tarkoitettu kokonaisten kasvien kasvullisiksi lisäysaineistoiksi. Se ei kata metsänviljelyaineistoa, koristekasveja, kolmansiin maihin vietyä kasvien lisäysaineistoa eikä muuta muuhun kuin kaupan pitämiseen tarkoitettua kasvien lisäysaineistoa.

4. Maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnalla on johtava vastuu Euroopan parlamentissa, ja esittelijäksi on nimitetty Herbert Dorfmann (EPP, Italia). Hänen mietintöluonnoksensa julkaistiin 10. marraskuuta 2023. Ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunta antaa lausunnon.

II KÄSITTELYN TILANNE NEUVOSTON VALMISTELUELIMISSÄ

1. Komissio esitteli ehdotuksen ja sen vaikutustenarvioinnin² 6. heinäkuuta 2023 maatalouden geenivara- ja innovointityöryhmän, jäljempänä 'työryhmä', jäsenten epävirallisessa videoneuvottelussa, minkä jälkeen ne esiteltiin maatalous- ja kalastusneuvostossa 25. heinäkuuta 2023.
2. Ehdotuksen artiklojen tarkastelua ja yksityiskohtaisia keskusteluja niistä jatkettiin syys–joulukuussa 2023. Espanjan puheenjohtajakaudella yhteensä kolmessa työryhmän kokouksessa keskityttiin ehdotuksen 1–22 artiklan tarkasteluun ja käsittelyyn.

TÄRKEIMMÄT KYSYMYKSET JA EDISTYMINEN

3. Valtuuskunnat ovat esittäneet useita teknisiä huomautuksia sekä suullisesti että kirjallisesti koko ehdotuksen tekstistä. Kuten edellä todettiin, puheenjohtajavaltio Espanja on työstänyt 1–22 artiklan tarkistettua tekstiä ja pyrkinyt ottamaan huomioon suurimman osan näistä huomautuksista ja kehittämään ja selkeyttämään näiden artiklojen sisältöä.

² 11694/ 23.

a) **Yleiset huomautukset**

Valtuuskunnat kannattavat yleisesti ehdotuksen päätavoitteita, joilla pyritään selkeyttämään kasvien lisäysaineiston tuotantoa ja kaupan pitämistä koskevaa nykyistä lainsäädäntöä, lisäämään johdonmukaisuutta ja mahdollistamaan uusien tieteellisten ja teknisten kehityssuuntausten käyttöönotto. Ne ovat myös tyytyväisiä siihen, että siinä säilytetään nykyisen järjestelmän kaksi periaatetta (lajikkeiden rekisteröinti ja sertifiointi).

Valtuuskuntien esittämässä yleisissä huomautuksissa yksilöidään useita aloja, joita koskevilta osin säännöksiä on täsmennettävä ja selvennettävä:

– **Hallinnollinen taakka**

Monet valtuuskunnat katsovat, että ehdotuksen sisällön perusteella toimijoille ja toimivaltaisille viranomaisille aiheutuva hallinnollinen taakka lisääntyisi tietyillä aloilla ja muuttuisi suhteettomaksi.

On totta, että ehdotuksessa esitetään toimivaltaisille viranomaisille lisää raportointi- ja tarkastusvaatimuksia ja ammattimaisille toimijoille runsaasti lupia tai rekisteröintivelvoitteita, jotka lisäävät byrokratiaa huomattavasti. Hallinnollista taakkaa lisää myös valvonta- ja tarkastusvaatimusten käyttöönotto aloilla, joita ei ole vielä säännelty. Näitä ovat esimerkiksi lupa uudelleenpakkaamiseen ja -merkintään tai tietyn tyyppisen aineiston tuotantoon.

– **Oikeudellinen väline / Komissiolle siirretty valta**

Ehdotuksessa yhdistetään useita voimassa olevia direktiivejä yhdeksi asetukseksi. Jotkin valtuuskunnat katsovat, että sen säännökset ovat usein epämääräisiä ja että se sisältää suuren määrän delegoituja säädöksiä ja täytäntöönpanosäädöksiä, mikä saattaa luoda oikeudellista epävarmuutta ja lisätä hajanaisuutta ja epä johdonmukaisuutta nykyisten kansallisten sääntöjen kanssa. Kyseiset valtuuskunnat katsovat, että on pyrittävä tasapainoon yhdenmukaistamisen lisäämisen ja kansallisten vaatimusten joustavuuden välillä.

– **Soveltaminen**

Asetusta aletaan soveltaa kolmen vuoden kuluttua sen voimaantulosta. Tämä aikataulu vaikuttaa joidenkin valtuuskuntien mielestä kuitenkin liian lyhyeltä, koska asetus sisältää useita täytäntöönpanosäädöksiä koskevia säännöksiä. Näiden valtuuskuntien mukaan jäsenvaltiot tarvitsevat enemmän aikaa, koska niiden on hyväksyttävä ylimääräisiä kansallisia säädöksiä.

– **Sisällyttäminen virallista valvontaa koskevaan asetukseen**

Kasvien lisäysaineistoa koskevan lainsäädännön sisällyttämisestä asetuksen (EU) 2017/625 soveltamisalaan koituvia hyötyjä ja haittoja on analysoitava tarkemmin. Valtuuskunnat pelkäävät, että haitat saattavat olla hyötyjä suuremmat, koska tällä lisättäisiin toimivaltaisten viranomaisten hallinnollista ja taloudellista taakkaa, kun otetaan huomioon uudet tarkastus- ja raportointivelvoitteet.

– **Vapautukset**

Jotkin valtuuskunnat ilmaisivat huolensa rekisteröintiä koskevista vapautuksista, joita myönnetään perinteisessä viljelyssä käytettävälle monimuotoiselle aineistolle, poikkeuksista viljelijöiden väliseen siementen vaihtoon ja loppukäyttäjille kaupan pidettyyn kasvien lisäysaineistoon.

– **Viljely- ja käyttöarvo / erottuvuus, yhtenäisyys ja pysyvyys**

Monet valtuuskunnat kyseenalaistivat hedelmä- ja vihanneslajien viljely- ja käyttöarvon arviointivelvoitteet. Hedelmä- ja vihanneslajien lajikkeita koskevien viljely- ja käyttöarvon testauksen ja tällaisten testien monimutkaisen järjestämisen kustannukset saattavat olla kestäättömiä keskisuurille ja pienille jalostusyrityksille. Lisäksi on epäilyksiä muiden jäsenvaltioiden tekemien erottuvuutta, yhtenäisyyttä ja pysyvyyttä sekä viljely- ja käyttöarvoa koskevien testien tunnustamisesta erilaisten ilmasto-olosuhteiden ja nykyisen laadunvalvontajärjestelmän vuoksi.

b) 1–22 artiklaa koskevat huomautukset

Valtuuskunnat esittivät erityisesti seuraavat huomautukset:

– **Kohde (1 artikla)**

Ei ole selvää, olisiko tähän asetukseen sisällytettävä säännöksiä viljelyolosuhteiden valvonnasta tai kasvien lisäysaineiston käytöstä muuhun kuin elintarvikkeiden, rehujen ja muiden tuotteiden tuotantoon.

– **Soveltamisala (2 artikla)**

On tarpeen selventää vaatimuksia, jotka koskevat uusien lajien sisällyttämistä tämän asetuksen soveltamisalaan. Osa valtuuskunnista pyysi myös, että asetukseen sisällytettäisiin ns. suljetun kierron lauseke, jolla tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle jätettäisiin tietyt kasvien lisäysaineistot, joiden tarkoituksena ei ole lajikkeen kaupallinen hyödyntäminen.

– **Määritelmät (3 artikla)**

Tiettyjen näkökohtien selventämiseksi on muotoiltava uudelleen joitakin määritelmiä, etenkin seuraavia: 'loppukäyttäjät', 'suojeltava lajike', 'virallisesti tunnustettu kuvaus', 'laatua heikentävä tuhoaja', 'kaupan pitäminen', 'poikkeava aineisto' ja 'hybridilajike'. Jotkin määritelmät (esimerkiksi 'ammattimainen toimija' ja 'siemenet') on yhdenmukaistettava kasvien terveyttä koskevan lainsäädännön tai OECD:n siemenjärjestelmien määritelmien kanssa. Lisäksi monet valtuuskunnat pyysivät ilmaisun 'monen kloonin yhdistelmä' poistamista. Määritelmiä tarkastellaan uudelleen niiden artiklojen perusteellisen ensimmäisen tarkastelun perusteella, joihin ne liittyvät.

– **Tuotantoa ja kaupan pitämistä koskevat yleiset vaatimukset (5–10 artikla)**

Liitteeseen 1 sisältyvien lajien kasvien lisäysaineistoa voidaan tuottaa ja pitää kaupan ainoastaan, jos laji on rekisteröity kansalliseen tai eurooppalaiseen lajikerekisteriin ja jos se kuuluu seuraaviin luokkiin: esiperus, perus, sertifioitu ja vakio. Kaupallisten siementen jättämisestä asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle keskustellaan edelleen. Poikkeuksia rekisteröinnistä sovelletaan monimuotoiseen aineistoon, loppukäyttäjää varten tai suojeluverkostojen välillä kaupan pidettävään kasvien lisäysaineistoon sekä viljelijöiden väliseen siementen vaihtoon.

Valikoituja klooneja ja polyklonaalista kasvien lisäysaineistoa voidaan myös rekisteröidä tiettyihin rekistereihin sekä tuottaa ja pitää kaupan erityissääntöjen mukaisesti. Jotkin valtuuskunnat huomauttivat, että tällaisia säännöksiä ei pitäisi soveltaa klooneihin tai monen kloonin yhdistelmiin.

Toimivaltainen viranomainen voi antaa ammattimaiselle toimijalle luvan sertifioida kasvien lisäysaineiston esiperus-, perus- ja sertifioituja aineistoja tai siemeniä virallisessa valvonnassa. Tältä osin muutamat valtuuskunnat pyysivät, että ehdotuksessa säilytettäisiin mahdollisuus hylätä tiettyjä arkaluonteisia toimintoja koskevat luvat. Lisäksi ne ilmoittivat voivansa tukea kasvien lisäysaineiston sertifiointia virallisessa valvonnassa vain, jos valvontaa koskevat yksityiskohtaiset säännöt kuuluvat edelleen kansalliseen toimivaltaan. Jotkin valtuuskunnat pyysivät myös näiden säännösten yhdenmukaistamista virallista valvontaa koskevan asetuksen kanssa.

– **Merkinnät (15–20 artikla)**

Kasvien lisäysaineiston merkintää koskevat säännöt vahvistetaan asianmukaisen tunnistamisen varmistamiseksi. Valtuuskunnat ovat pyytäneet selvennystä joihinkin näkökohtiin, erityisesti kasvien terveyttä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvien kasvipasseja koskevien velvoitteiden noudattamiseen sekä erilaisten kasvien lisäysaineistojen pakollisiin merkintöihin liittyvien erityisvaatimusten osalta.

– **Siemenseokset (21 ja 22 artikla)**

Useat valtuuskunnat pyysivät mahdollisuutta tehdä siemenseoksia myös liitteessä I olevaan B osaan sisältyvien lajien ja muiden sellaisten lajien kanssa, jotka eivät kuulu tämän asetuksen soveltamisalaan, koska se on tällä hetkellä mahdollista sovellettavan lainsäädännön mukaan.

4. Puheenjohtajavaltio aikoo jatkaa näitä keskusteluja lähiviikkoina ja laatii puheenjohtajavaltion tekstin. Puheenjohtajavaltio järjestää vielä 19. ja 20. joulukuuta 2023 työryhmän jäsenten epävirallisen videoneuvottelun, jossa se aikoo esitellä puheenjohtajavaltion ehdotuksen³ tähän mennessä tarkasteltujen artiklojen uudelleenmuotoilusta niiden sisällön kehittämiseksi ja selventämiseksi.
5. Seuraava puheenjohtajavaltio Belgia aikoo jatkaa asian käsittelyä teknisellä tasolla nykyisen puheenjohtajavaltion Espanjan saavuttaman edistymisen pohjalta.
6. Edellä esitetyn perusteella neuvostoa pyydetään panemaan merkille ehdotuksen käsittelyn edistyminen ja keskustelemaan asiasta.

³ 16295/23 (julkaistaan piakkoin).